

รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน*

AN INTERNAL SUPERVISION MODEL FOR DEVELOPING STUDENTS'

DESIRABLE CHARACTERISTICS IN DISCIPLINE

ทองใส วิทยา

Thongsai Wittaya

โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 ร้อยเอ็ด ประเทศไทย

Muang Roi Et School, Roi Et Primary Educational Service Area Office 1, Roi Et, Thailand

Corresponding author E-mail: Krung2@gmail.com

Tel: 085-755-6519

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสาเหตุของปัญหาและแนวทางการแก้ไขคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน 2) สร้างและพัฒนาแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย และ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบดังกล่าว การวิจัยใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 14 คน ระยะที่ 2 สร้างและพัฒนาแบบ โดยเก็บข้อมูลจากครูผู้สอน จำนวน 119 คน ด้วยแบบสอบถามมาตรฐานค่า 5 ระดับ และระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบกับครูผู้สอน จำนวน 119 คน โดยใช้แบบประเมินกระบวนการพัฒนา แบบทดสอบความรู้ และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนขาดวินัย ความรับผิดชอบ และความตรงต่อเวลา เนื่องจากกิจกรรมพัฒนายังไม่เหมาะสมและขาดการนิเทศต่อเนื่องจึงควรพัฒนากิจกรรมและระบบนิเทศควบคู่กันอย่างเป็นระบบ 2) รูปแบบการนิเทศภายในที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินงาน การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการใช้รูปแบบ พบว่า ครูมีคุณภาพด้านกระบวนการพัฒนายอยู่ในระดับมากที่สุด มีความรู้ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวินัยของนักเรียนร้อยละ 80 และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ ควรพัฒนารูปแบบสู่ระดับดิจิทัลที่เชื่อมโยงความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน พร้อมขยายผลสร้างครูแกนนำด้านการนิเทศเพื่อเป็นต้นแบบในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในระดับภูมิภาค

คำสำคัญ: การนิเทศ, รูปแบบการนิเทศภายใน, คุณลักษณะอันพึงประสงค์, วินัยของนักเรียน

Abstract

This research aimed to: 1) Investigate the causes of problems and approaches to developing students' desirable characteristics in terms of discipline; 2) Construct and develop an internal supervision model for developing students' desirable characteristics in terms of discipline; and 3) Examine the results of implementing the developed model. A mixed-methods research design was employed and conducted in three phases. Phase 1 investigated the causes of problems and

*Received July 5, 2026; Revised September 24, 2026; Accepted September 26, 2026

approaches to their resolution, involving 14 relevant stakeholders. Phase 2 focused on constructing and developing the internal supervision model, with data collected from 119 teachers using a five-point rating scale questionnaire. Phase 3 examined the results of implementing the model with 119 teachers using a process development assessment form, a knowledge test, and a satisfaction questionnaire. The data were analyzed using mean and standard deviation. The findings revealed that: 1) Students lacked discipline, responsibility, and punctuality, primarily because the activities for developing desirable characteristics were inappropriate and continuous supervision was lacking. Therefore, student development activities and the supervision system should be systematically developed in parallel; 2) The developed internal supervision model consisted of five components: principles, objectives, implementation procedures, evaluation, and success conditions. The overall assessments of the model's appropriateness, feasibility, and usefulness were at the highest level; and 3) The results of implementing the model indicated that the quality of the teacher development process was at the highest level, teachers demonstrated knowledge of organizing activities to promote students' discipline at 80 percent, and their overall satisfaction with the model was at the highest level. The model should be further developed into a digital system that facilitates collaboration between schools and families, while also expanding its implementation through the development of teacher leaders in internal supervision to serve as models for promoting students' desirable characteristics at the regional level.

Keywords: Supervision, Internal Supervision Model, Desirable Characteristics, Student Discipline

บทนำ

การพัฒนาประเทศในศตวรรษที่ 21 ต้องเผชิญกับความท้าทายที่ซับซ้อนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ โดยการศึกษาเป็นกลไกหลักในการพัฒนาคนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิต ในสังคมสมัยใหม่ ประเทศที่ประสบความสำเร็จด้านการศึกษา เช่น ฟินแลนด์ สิงคโปร์ และเกาหลีใต้ ต่างให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณลักษณะทางสังคมและอารมณ์ควบคู่กับความรู้ทางวิชาการ โดยเฉพาะการปลูกฝัง “วินัย” ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสงบเรียบร้อย ช่วยให้บุคคลสามารถควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ เคารพกฎระเบียบ และปฏิบัติต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ Durkheim, E. ได้อธิบายว่าวินัย เป็นพื้นฐานของความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของสังคม (Durkheim, E., 1925) ขณะที่ Kohlberg, L. เห็นว่า การพัฒนาทางศีลธรรมและวินัยควรได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วัยเด็ก สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทย ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาวินัยของประชาชนผ่านนโยบายและกฎหมายด้านการศึกษา (Kohlberg, L., 1984) โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 กำหนดให้รัฐจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็น คนดี มีวินัย และมีความรับผิดชอบต่อสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2561) ขณะที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้สถานศึกษาปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่พึงงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในทุกกระบวนการเรียนรู้ พร้อมทั้งประเมินผู้เรียนจากพฤติกรรม การปฏิบัติตน และการเข้าร่วมกิจกรรมควบคู่กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542) ซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ที่กำหนดให้ “มีวินัย” เป็นหนึ่งในคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์สำคัญของผู้เรียน อันเป็นพื้นฐานในการพัฒนาพลเมืองที่มีคุณภาพและสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความรับผิดชอบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และชุมชน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553) ระบุว่า การปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและบูรณาการในทุกกิจกรรมของสถานศึกษา ทั้งในห้องเรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และโครงการต่าง ๆ (สนธยา สำรวยผล, 2562) ยังกล่าวว่า วินัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและเคารพกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ปัญหาการขาดวินัยของนักเรียนยังส่งผลกระทบต่อทั้งตัวผู้เรียน เพื่อนร่วมชั้น และบรรยากาศการเรียนรู้ของสถานศึกษา ดังนั้น การนิเทศภายในจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาครูและส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน Glickman, C. D. et al. ว่าการนิเทศที่มีประสิทธิภาพควรเป็นกระบวนการพัฒนาวิชาชีพแบบร่วมมือและมีการติดตามอย่างต่อเนื่อง (Glickman, C. D. et al., 2018) ขณะที่ Sergiovanni, T. J. & Starratt, R. J. เน้นว่าการนิเทศสมัยใหม่ควรมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาครูอย่างมีส่วนร่วม (Sergiovanni, T. J. & Starratt, R. J., 2007)

โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ขนาดใหญ่พิเศษ เปิดทำการสอน ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล 2 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียน ปีการศึกษา 2565 จำนวน 2,731 คน การจัดการเรียนการสอน มีทั้งห้องเรียนปกติและห้องเรียนพิเศษ โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ดในฐานะเป็นหน่วยปฏิบัติงานนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติ มีหน้าที่พัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษา มาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2565 ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพของนักเรียนโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนได้กำหนดค่าเป้าหมายคุณภาพของนักเรียนไว้ 4 ประการ ดังนี้ 1) นักเรียนมีค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ตั้งแต่ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม ต้องมีจำนวน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด 2) นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผ่านระดับดีเยี่ยม ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด 3) ผลการใช้รูปแบบ พบว่า ครูมีคุณภาพด้านกระบวนการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด มีความรู้ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวินัยของนักเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม และ 4) มีความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ ในส่วนของผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน พบว่า นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ผ่านระดับดีมาก ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด และนักเรียนมีสมรรถนะสำคัญตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 5 ด้าน ผ่านระดับดีมาก ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมดเช่นกัน ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 พบว่า นักเรียนผ่านเกณฑ์ค่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดจำนวน 7 ประการ จากทั้งหมด 8 ประการ โดยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยเป็นเพียงด้านเดียวที่ยังไม่ผ่านเกณฑ์เป้าหมายของสถานศึกษา เมื่อพิจารณาผลการประเมินในช่วงปีการศึกษา 2562 - 2564 พบว่า นักเรียนที่ผ่านการประเมินในระดับดีเยี่ยมด้านมีวินัย คิดเป็นร้อยละ 68.37 ในปีการศึกษา 2562 ร้อยละ 71.86 ในปีการศึกษา 2563 และร้อยละ 72.56 ในปีการศึกษา 2564 ซึ่งแม้ผลการประเมินจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ยังคงต่ำกว่าเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ที่ร้อยละ 80 อย่างชัดเจน จากการศึกษาสภาพ ปัจจุบัน พบว่า ครูยังขาดรูปแบบการจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยที่ เป็นระบบ และสถานศึกษายังขาดกลไกการนิเทศภายในที่ ต่อเนื่องในการติดตามผล เป็นต้น นอกจากนี้ อัตราการพัฒนาที่เพิ่มขึ้นในแต่ละปียังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ไม่เพียงพอต่อการบรรลุเป้าหมายภายในระยะเวลาอันเหมาะสม หากไม่มีการดำเนินการแก้ไขและพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ สถานการณ์ดังกล่าวจึงสร้างความกังวลแก่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ด้านมิวีนยถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาคุณลักษณะด้านอื่น ๆ รวมทั้งส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ ความรับผิดชอบ และการดำรงตนของนักเรียนในสังคมโดยรวม (โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด, 2564)

จากสภาพปัญหาและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา ได้วิเคราะห์ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมิวีนยของนักเรียน พบว่า ยังมีผลการประเมินต่ำกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิภาพ มีกระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบ ต่อเนื่อง และเน้นการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อใช้เป็นกลไกในการพัฒนาศักยภาพครู ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และนำไปสู่การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมิวีนยของนักเรียนโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ดให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมิวีนยของนักเรียนโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
2. เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมิวีนยของนักเรียนโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมิวีนยของนักเรียนโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมิวีนยของนักเรียน การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 ทอวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาหาสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมิวีนยของนักเรียน

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาหาแนวทางแก้ปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมิวีนยของนักเรียน เพื่อให้ได้แนวทางแก้ปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมิวีนยของนักเรียน จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด จำนวน 14 คน โดยมีประเด็นการศึกษา 2 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 แนวทางการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ยังไม่เหมาะสม ประเด็นที่ 2 แนวทางการแก้ปัญหาขาดการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยเก็บข้อมูลการระดมสมอง (Brainstorm) เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมิวีนยของนักเรียน

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมิวีนยของนักเรียน จำนวน 14 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่เหมาะสมในการประชุมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง โดยกำหนดเกณฑ์คัดเลือก ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ฝ่ายบริหารของโรงเรียน จำนวน 5 คน ประกอบด้วย 1) รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายบริหารทั่วไป 2) รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายบริหารวิชาการ 3) หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป 4) หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ และ 5) หัวหน้างานกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กลุ่มที่ 2 ครูหัวหน้าสายชั้น จำนวน 9 คน ได้แก่ ครูหัวหน้าสายชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 จำนวน 6 คน และครูหัวหน้าสายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง หาคุณภาพเครื่องมือโดยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศและด้านการวัดผล จำนวน 5 คน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67 - 1.00 และนำไปทดลองใช้ (Try-out) เพื่อปรับปรุงภาษาคัดกรองความถูกต้องก่อนนำไปใช้จริง และผลการทดลองใช้ (Try-out) พบว่า คำถามมีความชัดเจนและครอบคลุมวัตถุประสงค์

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนัดหมายและลงพื้นที่สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เกี่ยวข้อง 14 คน ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างร่วมกับการศึกษาเอกสาร จากนั้นดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สถิติที่ใช้เป็นการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจัดกลุ่มประเด็นและตีความเชิงความหมาย

ระยะที่ 2 ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 สร้างและพัฒนากระบวนการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน

การดำเนินงานในระยะที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนากระบวนการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน โดยผู้วิจัยได้กำหนดกระบวนการขับเคลื่อนออกเป็น 5 กิจกรรมหลักอย่างเป็นระบบ

เริ่มต้นจากกิจกรรมที่ 1 และกิจกรรมที่ 2 ดำเนินการศึกษาข้อมูลพื้นฐานโดยการสังเคราะห์เอกสารแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาพหุกรณี (Multi-case Study) จากโรงเรียนต้นแบบ เครื่องมือที่ใช้คือ แบบบันทึกกรอบแนวคิดและแบบบันทึกพหุกรณี ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67 - 1.00 จากนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อนำข้อสรุปไปใช้ในกิจกรรมที่ 3 ซึ่งเป็นการจัดประชุมสัมมนาทางวิชาการร่วมกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวบรวมข้อมูลด้วยแบบบันทึกการประชุมและใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อประมวลข้อเสนอแนะ นำไปสู่กิจกรรมที่ 4 ในการยกร่างรูปแบบการนิเทศภายในและเอกสารประกอบเชิงระบบ

ในขั้นสุดท้าย คือ กิจกรรมที่ 5 เป็นการตรวจสอบคุณภาพร่างรูปแบบการนิเทศภายในและเอกสารประกอบ โดยศึกษาจากประชากรทั้งหมด คือ ครูผู้สอนโรงเรียนสนามบิน จำนวน 113 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดที่ผ่านกระบวนการข้างต้น และผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญได้ค่า IOC ระหว่าง 0.80 - 1.00 พร้อมทั้งนำไปทดลองใช้ (Try-out) ได้ค่าความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกและจัดเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเองจากครูผู้สอนทั้ง 113 คน คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วจึงนำข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้มาวิเคราะห์ผลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อสรุปผลคุณภาพของรูปแบบการนิเทศภายในในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ต่อไป

ระยะที่ 3 ตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน

ระยะที่ 3 เป็นการศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน โดยนำรูปแบบการนิเทศภายในและเอกสารประกอบที่พัฒนาขึ้นจากระยะที่ 2 ไปทดลองใช้ ณ โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ผู้วิจัยปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสถานศึกษา ทั้งนี้ การดำเนินการวิจัยมุ่งศึกษาผลการใช้รูปแบบใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ผลต่อคุณภาพด้านกระบวนการนิเทศภายในและกระบวนการพัฒนาครู 2) ผลต่อคุณภาพครู 3) ผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน และ 4) ความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศภายในและเอกสารประกอบ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ครูผู้สอนโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด จำนวน 119 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากเป็นครูผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่นำรูปแบบการนิเทศภายในไปใช้จริง และเข้าร่วมกิจกรรมการนิเทศครบทุกขั้นตอน จึงใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 0.70 - 1.00

ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.98 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขออนุญาตดำเนินการวิจัยต่อโรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอน และแนวทางการใช้รูปแบบแก่ครูผู้เข้าร่วมวิจัย ดำเนินการใช้รูปแบบการนิเทศภายในตามแผนการนิเทศที่กำหนดไว้ ครอบคลุมการประชุมชี้แจง การวางแผน การนิเทศ การให้คำปรึกษา การติดตาม และการสะท้อนผลการปฏิบัติงาน ภายหลังการดำเนินการตามรูปแบบเสร็จสิ้น ให้ครูประเมินผลการใช้รูปแบบทั้ง 4 ด้าน ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมิน และรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน

ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพปัญหาที่พบ นักเรียนยังขาดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัย โดยมีพฤติกรรมด้านการขาดวินัยในตนเอง การไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อตกลงของโรงเรียนและสังคม การขาดความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ รวมทั้งการไม่ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมและการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลให้ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด 2) สาเหตุของปัญหา เกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ยังไม่เหมาะสมและไม่ต่อเนื่อง ตลอดจนการขาดระบบการนิเทศภายในที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพจากผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ครูขาดการสนับสนุน การติดตาม และการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และ 3) แนวทางแก้ไขจากการระดมสมอง (Brainstorm) ผู้ให้ข้อมูลเสนอให้สถานศึกษากำหนดแนวทางและรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนให้ชัดเจน โดยบูรณาการกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา และการเคารพสิทธิของผู้อื่น ควบคู่กับการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกติกา การประเมินตนเอง และการสะท้อนผลการปฏิบัติ นอกจากนี้ ควรพัฒนาศักยภาพครู และผู้เกี่ยวข้องผ่านการอบรม การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการออกแบบกิจกรรม การสร้างแรงจูงใจ และการเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งพัฒนาระบบการนิเทศภายในให้มีความต่อเนื่องและมีส่วนร่วม เพื่อยกระดับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

2. ผลการสร้างรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ 4) การประเมินรูปแบบ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ และการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนเกิดจากการมีส่วนร่วมของครูผู้สอน ครูฝ่ายกิจการนักเรียน ผู้บริหาร และผู้ปกครอง จากผลการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และประโยชน์ของร่างรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน และเอกสารประกอบพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน

3.1 ผลต่อคุณภาพครู ผลการประเมินคุณภาพด้านกระบวนการพัฒนาครู

ตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพด้านกระบวนการนิเทศภายใน (ขั้นที่ 2 การดำเนินการนิเทศ) รายข้อ
(n = 119)

ข้อ	การประเมินคุณภาพด้านกระบวนการนิเทศภายใน	รายการประเมิน			
		μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1.	กิจกรรมการนิเทศภายในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน ได้รับการดำเนินการตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอและครบถ้วน	4.82	0.38	มากที่สุด	1
2.	ผู้บริหาร/ผู้นิเทศให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนครูในการนำเทคนิคหรือกลยุทธ์ การเสริมสร้างวินัยนักเรียนไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง	4.64	0.48	มากที่สุด	4
3.	มีการจัดกิจกรรมพัฒนาครู (เช่น การอบรม การประชุมปฏิบัติการ หรือ PLC) ที่ช่วยเพิ่มความรู้และทักษะของครูในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงจุด	4.62	0.49	มากที่สุด	5
4.	บรรยากาศในการดำเนินการนิเทศส่งเสริมให้ครูเกิดความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีความคิดริเริ่มในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนอย่างสร้างสรรค์	4.69	0.46	มากที่สุด	3
5.	ครูผู้สอนนำแนวทางและเทคนิคที่ได้รับจากการนิเทศไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนในชั้นเรียนอย่างจริงจังและเห็นผล	4.71	0.45	มากที่สุด	2
สรุป		4.70	0.46	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 ผลการประเมินคุณภาพด้านกระบวนการนิเทศภายใน (ขั้นที่ 2 การดำเนินการนิเทศ) รายข้อ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.70$, $\sigma = 0.46$) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ กิจกรรมการนิเทศภายในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนได้รับการดำเนินการตามแผนและปฏิทินที่กำหนดไว้อย่างสม่ำเสมอและครบถ้วน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.82$, $\sigma = 0.38$) รองลงมา คือ ครูผู้สอนนำแนวทางและเทคนิคที่ได้รับจากการนิเทศไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนในชั้นเรียนอย่างจริงจังและเห็นผล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.71$, $\sigma = 0.45$) บรรยากาศในการดำเนินการนิเทศส่งเสริมให้ครูเกิดความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีความคิดริเริ่มในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนอย่างสร้างสรรค์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.69$, $\sigma = 0.46$) ผู้บริหาร/ผู้นิเทศให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนครูในการนำเทคนิคหรือกลยุทธ์การเสริมสร้างวินัยนักเรียนไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่อง อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.64$, $\sigma = 0.48$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมพัฒนาครู (เช่น การอบรม การประชุมปฏิบัติการ หรือ PLC) ที่ช่วยเพิ่มความรู้และทักษะของครูในการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงจุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.62$, $\sigma = 0.49$) ตามลำดับ

3.2 ผลต่อคุณภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน ครูมีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน พฤติกรรมการตรงต่อเวลา หรือการรักษา กฎระเบียบของนักเรียนที่พัฒนาขึ้นหลังได้รับการนิเทศแสดงถึงความพร้อมของครูในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวินัยให้นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้

3.3 ผลต่อความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน (โดยรวม)

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน (โดยรวม)

ข้อ	รายการประเมิน	รายการประเมิน			
		μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1.	ความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน	4.72	0.21	มากที่สุด	3
2.	ความพึงพอใจของครูต่อคู่มือการนิเทศภายใน	4.72	0.20	มากที่สุด	3
3.	ความพึงพอใจของครูต่อคู่มือการพัฒนาครู	4.72	0.19	มากที่สุด	1
4.	ความพึงพอใจของครูต่อคู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน	4.72	0.18	มากที่สุด	1
สรุป		4.72	0.18	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 ความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน (โดยรวม) พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.72$, $\sigma = 0.49$) เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ความพึงพอใจของครูต่อคู่มือการพัฒนาครู และความพึงพอใจของครูต่อคู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.72$, $\sigma = 0.48$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน และความพึงพอใจของครูต่อคู่มือการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.72$, $\sigma = 0.49$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพปัญหาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน พบว่า นักเรียนยังขาดวินัยในตนเอง การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ความรับผิดชอบ และความตรงต่อเวลา ส่งผลให้ผลการประเมินด้านมีวินัยต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด โดยสาเหตุสำคัญเกิดจากการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ยังไม่เหมาะสม และการขาดการนิเทศภายในจากผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลให้การพัฒนานวินัยของนักเรียนไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้ การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง (สุนน อมรวิวัฒน์, 2545) การพัฒนานวินัยของนักเรียนต้องอาศัยความร่วมมือจากครู ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรม นิเทศ ติดตาม และสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปลูกฝังพฤติกรรมที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนเกิดวินัยในตนเองอย่างยั่งยืน (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) สอดคล้องกับงานวิจัยรูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ พบว่า นักเรียนยังมีปัญหาด้านวินัย คุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะหลายประการ เช่น ขาดความรับผิดชอบ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน ขาดความซื่อสัตย์ เห็นแก่ตัว ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น รวมทั้งได้รับอิทธิพลจากสื่อภายนอกที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในทางลบ นอกจากนี้ยังขาดนิสัยรักการอ่าน การประหยัด การใช้ภาษาไทยที่ถูกต้อง และการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย ตลอดจนยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการมีจิตสาธารณะ เป็นต้น (นริศรา ตาปราบ, 2562) และงานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา พบว่า ผลระดมความคิดเห็นกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษาสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และแนวทางการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา พบว่า สภาพปัญหาการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา

เกิดจากผู้เรียนบางส่วนมีปัญหาในด้านพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีสาเหตุของปัญหาการพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษาที่เกิดจากผู้ปกครองไม่มีเวลาอบรมดูแลและสถานศึกษาขาดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในด้านค่านิยมหลักที่ชัดเจนและต่อเนื่องสม่ำเสมอ (กัญญกร อัครรัตนกร, 2563) สอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของโรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน อำเภอ เมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ สรุปผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาศาภาพปัจจุบันการนิเทศภายในของโรงเรียนสามัคคีวิทยาทาน อำเภอ เมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ไม่มีรูปแบบการนิเทศภายในที่มีกระบวนการตามระบบคุณภาพที่ชัดเจน โดยกระบวนการนิเทศในปัจจุบัน ดำเนินการนิเทศโดยผู้อำนวยการเป็นเป็นผู้นิเทศ กำกับ ดูแลโดยตรง หรือมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการเป็นผู้ดำเนินการ ยังไม่มีการกำหนดรูปแบบการนิเทศอย่างเป็นขั้นตอนที่เหมาะสม ใช้วิธีการการตรวจเยี่ยมชั้นเรียนตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกันกับครู ถึงจะเป็นการสร้างความเป็นกันเองและเกิดทัศนคติที่ดีแก่ครู แต่ก็ยังขาดรูปแบบการดำเนินการนิเทศที่เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษา ขาดการออกแบบวางแผนและกิจกรรมการนิเทศการสอน กำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศการสอน (ศิริพร ศรีปัญญา, 2560)

2. การสร้างรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ 4) การประเมินรูปแบบ และ 5) เงื่อนไขความสำเร็จ และการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนเกิดจากการมีส่วนร่วมของครูผู้สอน ครูฝ่ายกิจการนักเรียน ผู้บริหาร และผู้ปกครอง จากผลการตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และประโยชน์ของร่างรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน และเอกสารประกอบพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการนิเทศภายในที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบที่ชัดเจนครอบคลุม และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของสถานศึกษา สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง การนิเทศภายในเป็นกระบวนการส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการปฏิบัติงานของครูอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด (สัจด์ อุทรานันท์, 2548) การบริหารและการนิเทศภายในที่มีการวางแผน ดำเนินงาน ติดตาม และประเมินผลอย่างต่อเนื่องจะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่เหมาะสม (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นนวัตกร ของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สรุปผลการวิจัยพบว่า การสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนทั้งระบบเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียน โดยพบว่า องค์ประกอบของการบริหารโรงเรียนทั้งระบบประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก จำนวน 18 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ซึ่งองค์ประกอบดังกล่าวเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบและครอบคลุมทุกมิติ ทั้งนี้ ด้านการบริหารจัดการมุ่งเน้นการวางแผน กำหนดนโยบาย เป้าหมาย การพัฒนาระบบงานบุคลากร และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ รวมทั้งการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ด้านการจัดการเรียนรู้มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการบูรณาการเรียนรู้อยู่ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน พร้อมทั้งประเมินผลตามสภาพจริง ส่วนด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และชุมชน รวมถึงการสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม ขณะที่ด้านการจัดกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เน้นการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ที่สนับสนุนทรัพยากร เป็นแหล่งเรียนรู้ และร่วมติดตามประเมินผลการดำเนินงานของโรงเรียน นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้นำองค์ประกอบของคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนมา

ใช้เป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมายของรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก จำนวน 12 ตัวแปร ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อนตนเอง ความรับผิดชอบต่อครอบครัว และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยความรับผิดชอบต่อตนเองมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักหน้าที่ ปฏิบัติงานจนสำเร็จ มีความขยัน อดทน และดูแลตนเองอย่างเหมาะสม ความรับผิดชอบต่อครอบครัวมุ่งเน้นการช่วยเหลืองานภายในบ้าน การประพฤติตนที่ดี และการเคารพเชื่อฟัง ผู้ปกครอง ส่วนความรับผิดชอบต่อสังคมมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและชุมชน ตลอดจนเห็นคุณค่าและรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม ซึ่งองค์ประกอบทั้งหมดนี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างรูปแบบการบริหารโรงเรียนทั้งระบบเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความรับผิดชอบของนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและความยั่งยืน (ชนิษฐา ม่วงศรีจันทร์, 2564)

3. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน

3.1 ผลต่อคุณภาพครู ผลการประเมินคุณภาพด้านกระบวนการพัฒนาครู โดยรวม พบว่า มีคุณภาพระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากรูปแบบการนิเทศภายในที่พัฒนาขึ้นมีกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน เป็นระบบ และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบทของสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนอย่างเหมาะสม มีการนิเทศติดตาม และให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และร่วมกันแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อคุณภาพการจัดกิจกรรมและการพัฒนาพฤติกรรมด้านมีวินัยของนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ผลการประเมินคุณภาพด้านกระบวนการพัฒนาครูโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการนิเทศภายในเป็นกระบวนการส่งเสริมและพัฒนากิจการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยความร่วมมือ การให้คำแนะนำ และการติดตามผล เพื่อช่วยให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สัจด์ อุทรานันท์, 2548) และการพัฒนาครูผ่านกระบวนการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ จะช่วยให้ครูเกิดความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2556) การพัฒนาครูและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า การพัฒนาครูผ่านกระบวนการนิเทศแบบมีส่วนร่วมช่วยให้ครูเกิดความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, 2557) การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษา พบว่า การนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องช่วยให้ครูมีความรู้ ความสามารถ และพัฒนากิจการกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (กิตติยา วงษ์จันทร์, 2561)

3.2 ผลต่อคุณภาพคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน ครูมีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน พฤติกรรมการตรงต่อเวลา หรือการรักษากฎระเบียบของนักเรียนที่พัฒนาขึ้นหลังได้รับการนิเทศแสดงถึงความพร้อมของครูในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวินัยให้แก่ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากรูปแบบการนิเทศภายในที่พัฒนาขึ้นมุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยมีการอบรม การให้คำแนะนำ การนิเทศติดตาม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูเกิดความมั่นใจ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาให้การสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด ทำให้ครูสามารถจัดกิจกรรมที่ช่วยปลูกฝังวินัย ความรับผิดชอบ และการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนได้อย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ สอดคล้อง การพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์และพัฒนาพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์,

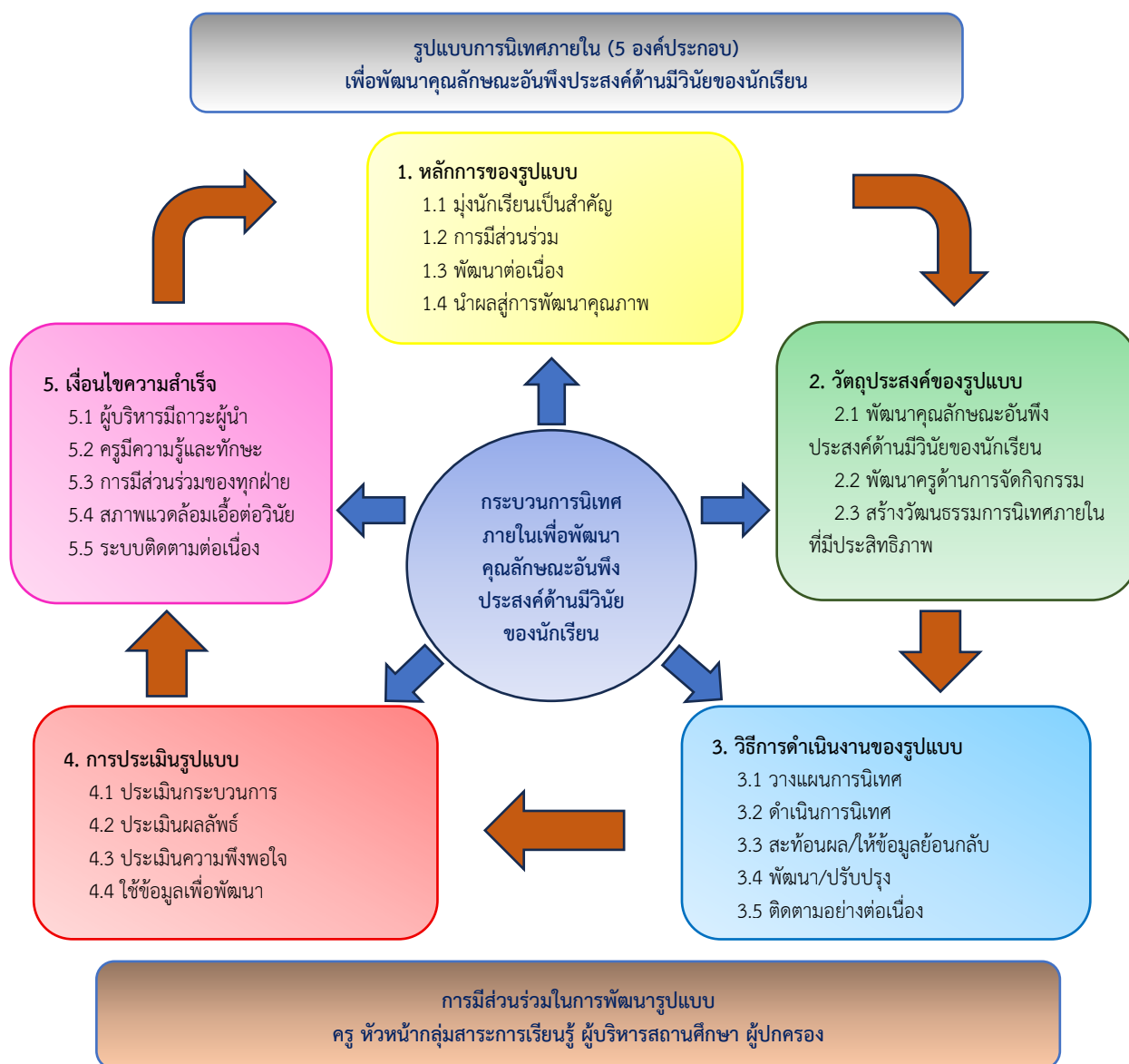
2553) การนิเทศภายในอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพครูให้สามารถจัดการเรียนรู้และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนตามเป้าหมายของสถานศึกษา (วัชรนา เล่าเรียนดี, 2556) สอดรับการพัฒนา รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนในสถานศึกษา พบว่า การนิเทศภายในที่เป็นระบบช่วยให้ครูมีความรู้และสามารถจัดกิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์สูงขึ้น (สุพัตรา บุญเรือง, 2560) และ การพัฒนาครูด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมวินัยนักเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศภายในพบว่า การนิเทศภายใน อย่างต่อเนื่องช่วยให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวินัยของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิผล (ชนากานต์ ศรีสุข, 2562)

3.3 ผลต่อความพึงพอใจของครูต่อรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านวินัยของนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากรูปแบบการนิเทศภายในที่พัฒนาขึ้น มีขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน เป็นระบบ และสามารถนำไปใช้ได้จริงในบริบทของสถานศึกษา อีกทั้งเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกัน ส่งผลให้ครูเกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา นอกจากนี้ผู้บริหารสถานศึกษายังให้การสนับสนุน ติดตาม และให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ครูเกิดความมั่นใจในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านวินัยของนักเรียน อีกทั้งรูปแบบดังกล่าวยังช่วยลดปัญหาในการปฏิบัติงาน และสามารถพัฒนาพฤติกรรม ของนักเรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงส่งผลให้ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศภายในโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเกิดจากความรู้สึกที่ดีของบุคคลต่อการทำงาน เมื่อบุคคลได้รับการสนับสนุน มีส่วนร่วม และสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมาย จะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในระดับสูง (Good, C. V., 1973) และความพึงพอใจในการทำงานเกิดจากความคาดหวังว่าการปฏิบัติงานจะนำไปสู่ผลสำเร็จและเกิดประโยชน์ต่อตนเอง และองค์กร ซึ่งการนิเทศภายในที่มีระบบและมีการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องย่อมส่งผลให้ครูเกิดความพึงพอใจ ต่อการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น (Vroom, V. H., 1964) และการพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์) พบว่า รูปแบบการนิเทศ ภายในที่เน้นการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ส่งผลให้ครูมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน และสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ณัฐพร อรรถวิวรรธน์, 2564) การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของครูประจำชั้นต่อการใช้รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช) โดยภาพรวมเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ด้านกิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ภาพรวมค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจสูงสุด คือ นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 2) ด้านบรรยากาศในการจัดกิจกรรม โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยระดับ ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจสูงสุด คือ รูปแบบการกิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะ อันพึงประสงค์มีกิจกรรมเรียนรู้ที่ไม่ยุ่งยากและไม่ซับซ้อน ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก 3) ด้านระยะเวลาในการจัดกิจกรรมโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยระดับ ความพึงพอใจสูงสุด คือ รูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทำให้เสียเวลาในการเรียนน้อย ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก และ 4) ด้านการประเมินผลโดยภาพรวมค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ระดับความพึงพอใจสูงสุด คือ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทำให้ทราบผลการประเมินทันที ทำให้นักเรียนสนใจเรียนรู้เพิ่มขึ้น ค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (ภาณุ เทพเกื้อ, 2565)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน โดยแสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่าง สภาพปัญหา-แนวทางแก้ไข-กระบวนการนิเทศ-ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหาที่นักเรียนยังขาดวินัยในตนเอง ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ขาดความรับผิดชอบ และไม่ตรงต่อเวลา ซึ่งมีสาเหตุสำคัญจากการจัดกิจกรรมที่ยังไม่เหมาะสมและการขาดการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน ที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินงาน การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของครู ผู้บริหาร ครูฝ่ายกิจการนักเรียน และผู้ปกครองในการร่วมกันพัฒนาวินัยของนักเรียนผ่านกิจกรรมทั้งในและนอกห้องเรียน และสะท้อนผลการใช้รูปแบบที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจน ทั้งด้านคุณภาพครูที่มีความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรมมากขึ้น ด้านนักเรียนที่มีพฤติกรรมด้านวินัยดีขึ้น และด้านความพึงพอใจของครูที่มีต่อรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่า การนิเทศภายในที่เป็นระบบและมีส่วนร่วมสามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่องรูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียน พบว่านักเรียนยังมีปัญหาด้านการขาดวินัยในตนเอง การไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ความรับผิดชอบ และความตรงต่อเวลา ส่งผลให้ผลการประเมินด้านมีวินัยต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด สาเหตุสำคัญเกิดจากการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ยังไม่เหมาะสม และการขาดการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบจากผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการนิเทศภายใน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ วิธีดำเนินงาน การประเมินผล และเงื่อนไขความสำเร็จ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ผลการประเมินรูปแบบ พบว่า มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำรูปแบบการนิเทศภายในที่พัฒนาขึ้นไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนและดำเนินการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านมีวินัยของนักเรียนให้เกิดผลอย่างยั่งยืน สถานศึกษาควรพัฒนาศักยภาพครูด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควบคู่กับการนิเทศ การให้คำปรึกษา และการติดตามผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ครูสามารถนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำรูปแบบการนิเทศภายในที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้หรือขยายผลในสถานศึกษาอื่นที่มีบริบทใกล้เคียง เพื่อยกระดับคุณภาพการนิเทศภายในและการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในภาพรวม ส่วนข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศภายในในสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน เช่น โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขยายโอกาส หรือโรงเรียนเอกชน เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน และเพิ่มความสามารถในการอ้างอิงผลการวิจัย ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำรูปแบบการนิเทศภายในไปใช้ เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กร การมีส่วนร่วมของครู และการสนับสนุนจากชุมชน เพื่อพัฒนารูปแบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ควรพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในโดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลหรือระบบการนิเทศออนไลน์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการติดตาม ให้คำปรึกษา และประเมินผลการพัฒนาครูและนักเรียนให้สอดคล้องกับบริบทการศึกษายุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- กัญญกร อัครรัตนกร. (2563). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อพัฒนาค่านิยมหลักของผู้เรียนระดับประถมศึกษา. สุพรรณบุรี: โรงเรียนวัดสวนแตง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1.
- กิตติยา วงษ์จันทร์. (2561). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้อิงคุณธรรมในสถานศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนิษฐา ม่วงศรีจันทร์. (2564). รูปแบบการบริหารเพื่อพัฒนาคุณลักษณะความเป็นนวัตกรของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ชนากานต์ ศรีสุข. (2562). ขวนครุ่นคิดเรื่อง 'สิทธิ' ผ่านดอกไม้ ข้าวของ และคอลลาจ ในนิทรรศการ THE MOMENTUM. เรียกใช้เมื่อ 17 สิงหาคม 2569 จาก <https://shorturl.asia/dtzbbq>
- ณัฐพร อรรถวิวรรณ์. (2564). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของโรงเรียนเทศบาลวัดป้อมแก้ว (อัครพงศ์ชนูปถัมภ์). วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 12(2), 69-82.
- นริศรา ตาปราบ. (2562). รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน จังหวัดชัยภูมิ. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก หน้า 1-23 (19 สิงหาคม 2542).
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2557). การพัฒนาครูและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภาณุ เทพเกื้อ. (2565). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนวัดเขาวัง (แสง ช่วงสุวนิช). นครปฐม: มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด. (2564). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR). ร้อยเอ็ด: โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2556). ศาสตร์การนิเทศการสอน และการโค้ช การพัฒนาวิชาชีพ: ทฤษฎีกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 12). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- ศิริพร ศรีปัญญา. (2560). การพัฒนาแนวทางเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ. ใน วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สัจ จุฑานันท์. (2548). การนิเทศภายใน หลักการทฤษฎีและปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มิตรสยาม.
- สนธยา สำรวผล. (2562). แนวทางการดำเนินการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2561). แผนยุทธศาสตร์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2561 - 2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์.
- สุพัตรา บุญเรือง. (2560). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ในสถานศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมน อมรวิวัฒน์. (2545). การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิดปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Durkheim, E. (1925). Moral education: A study in the theory and application of the sociology of education. New York: The Free Press.
- Glickman, C. D. et al. (2018). Super Vision and instructional leadership: A developmental approach. (10th ed.). New York: Pearson.
- Good, C. V. (1973). Dictionary of Education. (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Kohlberg, L. (1984). The Psychology of Moral Development: Essays on Moral Development. San Francisco: Harper & Row.
- Sergiovanni, T. J. & Starratt, R. J. (2007). Supervision: A redefinition. (8th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Vroom, V. H. (1964). Work and motivation. New York: John Wiley & Sons.